

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ

**z dnia 6 sierpnia 2015 r.
w sprawie wymagań wobec szkół i placówek**

(Dz. U. poz. 1214)

**ogłoszono dnia 21 sierpnia 2015 r.
obowiązuje od dnia 1 września 2015 r.**

Na podstawie art. 21a ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wymagania wobec publicznych szkół i placówek, dotyczące realizacji niezbędnych działań, o których mowa w art. 21a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

§ 2. Wymagania, o których mowa w § 1, stanowią załącznik do rozporządzenia.

§ 3. Przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio do niepublicznych szkół i placówek.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2015 r.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej
z dnia 6 sierpnia 2015 r. (poz. 1214)

WYMAGANIA WOBEC SZKÓŁ I PLACÓWEK

I. WYMAGANIA WOBEC PRZEDSZKOLI¹⁾

Wymaganie	Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym	Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim
1. Przedszkole realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój dzieci	Przedszkole działa zgodnie z przyjętą przez radę pedagogiczną własną koncepcją pracy, uwzględniającą potrzeby rozwojowe dzieci, specyfikę pracy przedszkola oraz zidentyfikowane oczekiwania środowiska lokalnego. Koncepcja pracy przedszkola jest znana rodzicom i przez nich akceptowana.	Koncepcja pracy przedszkola jest przygotowywana, a w razie potrzeb modyfikowana, i realizowana we współpracy z rodzicami.
2. Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się	Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci są podporządkowane indywidualnym potrzebom edukacyjnym i rozwojowym oraz możliwościom psychofizycznym dzieci. Procesy wspomagania rozwoju i edukacji dzieci są planowane, monitorowane i doskonalone. Wnioski z monitorowania są wykorzystywane w planowaniu i realizowaniu tych procesów. Stosowane metody pracy są dostosowane do potrzeb dzieci i grupy przedszkolnej.	Wdrażane wnioski z monitorowania procesów wspomagania rozwoju i edukacji dzieci podnoszą efektywność tych procesów. W przedszkolu stosuje się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi dzieci.
3. Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej	Dzieci nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej i wykorzystują je w zabawie i w sytuacjach zadaniowych. Podstawa programowa jest realizowana z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji. W przedszkolu monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego dziecka, z uwzględnieniem jego możliwości rozwojowych, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz.	Wdrażane wnioski z monitorowania i analizowania osiągnięć dzieci przyczyniają się do rozwijania ich umiejętności i zainteresowań. Modyfikowane w przedszkolu programy wychowania przedszkolnego uwzględniają wnioski z monitorowania i analizowania osiągnięć dzieci oraz rozwój ich zainteresowań.
4. Dzieci są aktywne	Nauczyciele stwarzają sytuacje, które zachęcają dzieci do podejmowania różnorodnych aktywności. Dzieci są zaangażowane w zajęcia prowadzone w przedszkolu i chętnie w nich uczestniczą. Dzieci są wdrażane do samodzielności.	Dzieci inicjują i realizują działania na rzecz własnego rozwoju. Dzieci uczestniczą w działaniach na rzecz społeczności lokalnej.

5. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne	Dzieci w przedszkolu czują się bezpiecznie, a relacje między wszystkimi członkami społeczności przedszkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Dzieci wiedzą, jakich zachowań się od nich oczekuje. Podejmuje się działania wychowawcze i profilaktyczne mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. W przedszkolu kształtuje się postawę odpowiedzialności dzieci za działania własne i działania podejmowane w grupie. Podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne są monitorowane oraz, w razie potrzeb, modyfikowane. W przedszkolu są realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność przedszkola.	W przedszkolu, wspólnie z rodzicami, analizuje się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. Ocenia się ich skuteczność oraz, w razie potrzeb, modyfikuje. Dzieci wykazują się odpowiedzialnością w działaniu i relacjach społecznych.
6. Przedszkole wspomaga rozwój dzieci, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji	W przedszkolu rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego dziecka. Informacje z przeprowadzonego rozpoznania są wykorzystywane w działaniach edukacyjnych. Zajęcia rewalidacyjne dla dzieci niepełnosprawnych oraz zajęcia specjalistyczne są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb każdego dziecka.	W opinii rodziców wsparcie otrzymywane w przedszkolu odpowiada potrzebom ich dzieci.
7. Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych	Nauczyciele pracują zespołowo. Wspólnie planują przebieg procesów edukacyjnych, współpracują przy ich realizacji i analizują efekty swojej pracy. Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy.	Nauczyciele pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy.
8. Promowana jest wartość wychowania przedszkolnego	Przedszkole prezentuje i upowszechnia informacje o ofercie zajęć prowadzonych w przedszkolu oraz podejmowanych działaniach. Przedszkole informuje środowisko lokalne o celowości i skuteczności podejmowanych działań.	Przedszkole promuje w środowisku lokalnym wartość wychowania przedszkolnego. Przedszkole jest pozytywnie postrzegane w środowisku lokalnym.
9. Rodzice są partnerami przedszkola	Przedszkole pozyskuje i wykorzystuje opinie rodziców na temat swojej pracy. W przedszkolu współpracuje się z rodzicami na rzecz rozwoju ich dzieci. Rodzice współdecydują w sprawach przedszkola i uczestniczą w podejmowanych działaniach.	W przedszkolu są realizowane inicjatywy rodziców na rzecz rozwoju dzieci i przedszkola.
10. Wykorzystywane są zasoby przedszkola i środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	W przedszkolu rozpoznaje się potrzeby i zasoby własne oraz środowiska lokalnego i na tej podstawie podejmuje inicjatywy na rzecz ich wzajemnego rozwoju. Przedszkole w sposób systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jego działania, współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym.	Współpraca przedszkola ze środowiskiem lokalnym wpływa na ich wzajemny rozwój. Współpraca przedszkola z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym wpływa korzystnie na rozwój dzieci.
11. Przedszkole w planowaniu pracy uwzględnia wnioski z analizy badań zewnętrznych i wewnętrznych	W przedszkolu analizuje się wyniki badań zewnętrznych i wewnętrznych dotyczących wspomagania rozwoju i edukacji dzieci służące podnoszeniu jakości procesów edukacyjnych. Nauczyciele planują i podejmują działania edukacyjne i wychowawcze z uwzględnieniem wyników badań zewnętrznych i wewnętrznych oraz wniosków z tych badań, w tym ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej. Działania te są monitorowane i analizowane, a w razie potrzeb - modyfikowane.	W przedszkolu wykorzystuje się wyniki badań zewnętrznych i prowadzi badania wewnętrzne, odpowiednio do potrzeb przedszkola, w tym badania osiągnięć dzieci, które zakończyły wychowanie przedszkolne.
12. Zarządzanie przedszkolem służy jego rozwojowi	Zarządzanie przedszkolem zapewnia odpowiednie warunki do rozwoju dzieci. W procesie zarządzania, na podstawie wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego, podejmuje się działania służące podnoszeniu jakości pracy i rozwojowi przedszkola. Zarządzanie przedszkolem sprzyja indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli oraz doskonaleniu zawodowemu. Ewaluacja wewnętrzna jest przeprowadzana wspólnie z nauczycielami.	Zarządzanie przedszkolem sprzyja udziałowi nauczycieli i innych pracowników przedszkola oraz rodziców w procesie podejmowania decyzji dotyczących przedszkola. Dyrektor przedszkola podejmuje skuteczne działania zapewniające przedszkolu wspomaganie zewnętrzne odpowiednie do jego potrzeb. Zarządzanie przedszkolem sprzyja wykorzystywaniu aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych.

II. WYMAGANIA WOBEC SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, GIMNAZJÓW, SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH, SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH, PLACÓWEK KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO, PLACÓWEK KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO ORAZ OŚRODKÓW DOKSZTAŁCANIA I DOSKONALENIA ZAWODOWEGO²⁾³⁾

Wymaganie	Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym	Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim
1. Szkoła lub placówka	Szkoła lub placówka działa zgodnie z przyjętą przez radę	Koncepcja pracy szkoły lub placówki jest

realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów	pedagogiczną własną koncepcją pracy, uwzględniającą potrzeby rozwojowe uczniów, specyfikę pracy szkoły lub placówki oraz zidentyfikowane oczekiwania środowiska lokalnego. Koncepcja pracy szkoły lub placówki jest znana uczniom i rodzicom oraz przez nich akceptowana.	przygotowywana, a w razie potrzeb modyfikowana, i realizowana we współpracy z uczniami i rodzicami.
2. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się	Planowanie procesów edukacyjnych w szkole lub placówce służy rozwojowi uczniów. Uczniowie znają stawiane przed nimi cele uczenia się i formułowane wobec nich oczekiwania. Informowanie ucznia o jego postępach w nauce oraz ocenianie pomagają uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój. Nauczyciele motywują uczniów do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach, tworząc atmosferę sprzyjającą uczeniu się. Nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb ucznia, grupy i oddziału. Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się.	Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia uczniom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. Uczniowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Uczniowie uczą się od siebie nawzajem. Uczniowie czują się odpowiedzialni za własny rozwój. W szkole lub placówce stosuje się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi uczniów.
3. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej	W szkole lub placówce realizuje się podstawę programową z uwzględnieniem osiągnięć uczniów z poprzedniego etapu edukacyjnego. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej i wykorzystują je podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. Podstawa programowa jest realizowana z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji. W szkole lub placówce monitoruje się i analizuje osiągnięcia każdego ucznia, z uwzględnieniem jego możliwości rozwojowych, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz.	Wdrażane wnioski z monitorowania i analizowania osiągnięć uczniów przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się i osiągania różnorodnych sukcesów edukacyjnych uczniów. Wyniki analizy osiągnięć uczniów, w tym uczniów, którzy ukończyli dany etap edukacyjny, potwierdzają skuteczność podejmowanych działań dydaktyczno-wychowawczych.
4. Uczniowie są aktywni	Nauczyciele stwarzają sytuacje, które zachęcają każdego ucznia do podejmowania różnorodnych aktywności. Uczniowie są zaangażowani w zajęcia prowadzone w szkole lub placówce i chętnie w nich uczestniczą. Uczniowie współpracują ze sobą w realizacji przedsięwzięć będących wynikiem działań samorządu uczniowskiego.	Uczniowie inicjują i realizują różnorodne działania na rzecz własnego rozwoju, rozwoju szkoły lub placówki i społeczności lokalnej oraz angażują w nie inne osoby.
5. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne	Szkoła lub placówka realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, które są dostosowane do potrzeb uczniów i środowiska ⁴⁾ . Działania szkoły lub placówki zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności szkolnej są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Zasady postępowania i współzycia w szkole lub placówce są uzgodnione i przestrzegane przez uczniów, pracowników szkoły i placówki oraz rodziców. W szkole lub placówce są realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność szkoły lub placówki.	W szkole lub placówce, wspólnie z uczniami i rodzicami, analizuje się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. Ocenia się ich skuteczność oraz, w razie potrzeb, modyfikuje ⁴⁾ .
6. Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji	W szkole lub placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną każdego ucznia. Zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów wymagających szczególnego wsparcia w rozwoju lub pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz zajęcia rewalidacyjne dla uczniów niepełnosprawnych są odpowiednie do rozpoznanych potrzeb każdego ucznia.	W szkole lub placówce są prowadzone działania uwzględniające indywidualizację procesu edukacji w odniesieniu do każdego ucznia. Szkoła lub placówka pomaga przezwyciężyć trudności ucznia wynikające z jego sytuacji społecznej. W opinii rodziców i uczniów wsparcie otrzymywane w szkole lub placówce odpowiada ich potrzebom.
7. Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych	Nauczyciele, w tym nauczyciele pracujący w jednym oddziale, współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych. Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy.	Nauczyciele pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy. Wprowadzanie zmian dotyczących przebiegu procesów edukacyjnych (planowanie, organizacja, realizacja, analiza i doskonalenie) następuje w wyniku ustaleń między nauczycielami.
8. Promowana jest wartość edukacji	W szkole lub placówce prowadzi się działania kształtujące pozytywny klimat sprzyjający uczeniu się. W szkole lub placówce prowadzi się działania kształtujące postawę uczenia się przez całe życie.	Szkoła lub placówka pozyskuje i wykorzystuje informacje o losach absolwentów do promowania wartości edukacji. Działania realizowane przez szkołę lub placówkę promują wartość edukacji w społeczności lokalnej.

9. Rodzice są partnerami szkoły lub placówki⁵⁾	Szkoła lub placówka pozyskuje i wykorzystuje opinie rodziców na temat swojej pracy. W szkole lub placówce współpracuje się z rodzicami na rzecz rozwoju ich dzieci. Rodzice współdecydują w sprawach szkoły lub placówki i uczestniczą w podejmowanych działaniach.	W szkole lub placówce są realizowane inicjatywy rodziców na rzecz rozwoju uczniów oraz szkoły lub placówki.
10. Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	W szkole lub placówce rozpoznaje się potrzeby i zasoby własne oraz środowiska lokalnego i na tej podstawie podejmuje inicjatywy na rzecz ich wzajemnego rozwoju. Szkoła lub placówka w sposób systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym.	Współpraca szkoły lub placówki ze środowiskiem lokalnym wpływa na ich wzajemny rozwój. Współpraca szkoły lub placówki z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym wpływa korzystnie na rozwój uczniów.
11. Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu⁶⁾, egzaminu gimnazjalnego⁷⁾, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie⁸⁾ oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych	W szkole lub placówce analizuje się wyniki sprawdzianu i egzaminów oraz wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej. Analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których nauczyciele planują i podejmują działania służące podnoszeniu jakości procesów edukacyjnych. Działania te są monitorowane i analizowane, a w razie potrzeb - modyfikowane.	W szkole lub placówce wykorzystuje się wyniki badań zewnętrznych innych niż wyniki sprawdzianu i egzaminów i prowadzi badania wewnętrzne, odpowiednio do potrzeb szkoły lub placówki, w tym badania osiągnięć uczniów i losów absolwentów.
12. Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi	Zarządzanie szkołą lub placówką koncentruje się na wychowaniu, nauczaniu i uczeniu się oraz zapewnieniu warunków odpowiednich do realizacji tych zadań. W procesie zarządzania, na podstawie wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego, podejmuje się działania służące podnoszeniu jakości pracy i rozwojowi szkoły lub placówki. Zarządzanie szkołą lub placówką sprzyja indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli oraz doskonaleniu zawodowemu. Ewaluacja wewnętrzna jest przeprowadzana wspólnie z nauczycielami.	Zarządzanie szkołą lub placówką sprzyja udziałowi nauczycieli, innych pracowników szkoły lub placówki oraz uczniów i rodziców w procesie podejmowania decyzji dotyczących szkoły lub placówki. Dyrektor szkoły lub placówki podejmuje skuteczne działania zapewniające szkole lub placówce wspomaganie zewnętrzne odpowiednie do jej potrzeb. Zarządzanie szkołą lub placówką sprzyja wykorzystywaniu aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych.

III. WYMAGANIA WOBEC PLACÓWEK OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH I PLACÓWEK ARTYSTYCZNYCH

Wymaganie	Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym	Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim
1. Placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój wychowanków i umożliwiającą organizację pracy w sposób sprzyjający osiągnięciu celów placówki	Placówka działa zgodnie z przyjętą własną koncepcją pracy, uwzględniającą potrzeby rozwojowe wychowanków, specyfikę pracy placówki oraz zidentyfikowane oczekiwania środowiska lokalnego. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu podejmowanych działań. W placówce monitoruje się osiągnięcia wychowanków. Czas spędzany przez wychowanków w placówce jest efektywnie wykorzystywany.	Koncepcja pracy placówki jest przygotowywana, a w razie potrzeb modyfikowana, i realizowana we współpracy z wychowankami i rodzicami. Działania podejmowane w wyniku wdrażania wniosków z badań zewnętrznych i wewnętrznych przyczyniają się do rozwoju placówki. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki uwzględniają opinie wychowanków w celu doskonalenia podejmowanych działań. Dokonywane są analizy efektywności wykorzystania czasu spędzanego przez wychowanków w placówce, z uwzględnieniem ich potrzeb. W placówce stosuje się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi wychowanków.
2. Placówka wspomaga rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków oraz umożliwia korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego	W placówce diagnozuje się i analizuje potrzeby oraz możliwości wychowanków w celu podejmowania skutecznych działań wspierających ich rozwój. Oferta placówki pozwala na realizację jej zadań, odpowiada potrzebom wychowanków i daje im możliwość wyboru różnorodnych aktywności. Wychowankowie są zaangażowani w zajęcia prowadzone w placówce i chętnie w nich uczestniczą. W placówce kształtuje się umiejętność spędzania czasu wolnego oraz rozwijania zainteresowań i uzdolnień.	Wdrażane wnioski z diagnozy i analizy potrzeb oraz możliwości wychowanków zapewniają skuteczność działań placówki i przyczyniają się do rozwoju zainteresowań i uzdolnień wychowanków. W placówce ocenia się skuteczność podejmowanych działań. Oferta placówki jest modyfikowana i wzbogacana, umożliwia wychowankom odkrywanie i rozwijanie ich zdolności. Wychowankowie inicjują i realizują różnorodne działania na rzecz własnego rozwoju i rozwoju placówki. Wychowankowie wykorzystują umiejętność uczenia się dla własnego rozwoju.
3. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne	Szkoła lub placówka realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, które są dostosowane do potrzeb wychowanków. Działania placówki zapewniają wychowankom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a	W placówce, wspólnie z wychowankami i rodzicami, analizuje się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

	relacje między wszystkimi członkami społeczności placówki są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Zasady postępowania i współzycia w placówce są uzgodnione i przestrzegane przez wychowanków, nauczycieli i inne osoby realizujące zadania placówki oraz rodziców. W placówce są realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność placówki.	Ocenia się ich skuteczność oraz, w razie potrzeb, modyfikuje.
4. Wykorzystywane są zasoby placówki i środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	W placówce rozpoznaje się potrzeby i zasoby własne oraz środowiska lokalnego i na tej podstawie podejmuje inicjatywy na rzecz ich wzajemnego rozwoju. Placówka w sposób systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym. W placówce stwarza się warunki do wyrażenia opinii o jej funkcjonowaniu w środowisku lokalnym. Opinie te są wykorzystywane do doskonalenia pracy placówki.	Współpraca placówki ze środowiskiem lokalnym wpływa na ich wzajemny rozwój. Współpraca placówki z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym wpływa korzystnie na rozwój wychowanków. W placówce w sposób zaplanowany, systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, pozyskuje się i wykorzystuje informacje ze środowiska lokalnego, dotyczące jej oferty.
5. Zarządzanie placówką służy jej rozwojowi oraz promowaniu wartości edukacji	Zarządzanie placówką prowadzi do tworzenia klimatu sprzyjającego realizacji jej zadań i promowania idei uczenia się przez całe życie. W procesie zarządzania, na podstawie wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego, podejmuje się działania służące podnoszeniu jakości pracy i rozwojowi placówki. Zarządzanie placówką sprzyja indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki oraz doskonaleniu zawodowemu. Ewaluacja wewnętrzna jest przeprowadzana wspólnie z nauczycielami i innymi osobami realizującymi zadania placówki. Placówka jest pozytywnie postrzegana w środowisku lokalnym.	Zarządzanie placówką sprzyja udziałowi nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki w procesie ewaluacji wewnętrznej. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki wspólnie rozwiązują problemy, pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy. Placówka wykorzystuje informacje o efektach pracy z wychowankami do promowania realizowanych działań i wartości edukacji. Zarządzanie placówką sprzyja udziałowi nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki oraz, w miarę możliwości, wychowanków i rodziców w procesie podejmowania decyzji dotyczących placówki. Zarządzanie placówką sprzyja wykorzystywaniu aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych.

IV. WYMAGANIA WOBEC PLACÓWEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI, PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH I BIBLIOTEK PEDAGOGICZNYCH

Wymaganie	Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym	Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim
1. Placówka realizuje koncepcję pracy	Placówka działa zgodnie z przyjętą własną koncepcją pracy, uwzględniającą potrzeby rozwojowe osób oraz potrzeby instytucji i organizacji korzystających z jej oferty, specyfikę pracy placówki oraz zidentyfikowane oczekiwania środowiska lokalnego. Koncepcja pracy placówki jest znana osobom, instytucjom i organizacjom korzystającym z oferty placówki.	Realizowana koncepcja pracy placówki jest monitorowana, a w razie potrzeb modyfikowana z uwzględnieniem oczekiwań osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki.
2. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający rozwojowi osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki	Planowanie procesów edukacyjnych w placówce służy rozwojowi osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki. W realizacji zadań stosuje się różne formy i metody pracy dostosowane do potrzeb osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki. Placówka pozyskuje i analizuje informacje od osób, instytucji i organizacji, korzystających z oferty placówki, na temat działań podejmowanych przez placówkę.	W placówce stosuje się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki. Wnioski z analizy informacji pozyskanych od osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki są wykorzystywane do doskonalenia procesów edukacyjnych i działań prowadzonych przez placówkę.
3. Placówka zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki	Realizacja oferty placówki pozwala osiągać jej cele i wypełniać zadania oraz zaspokaja potrzeby osób, instytucji i organizacji z niej korzystających. Podejmowane są działania służące wyrównywaniu szans w dostępie do oferty placówki. W opinii osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki, wsparcie otrzymywane w placówce jest odpowiednie do ich potrzeb. W placówce są realizowane działania antydyskryminacyjne.	Doskonalą ofertę placówki z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki oraz pozyskanych od nich opinii dotyczących pracy placówki. Placówka zachęca osoby, instytucje i organizacje korzystające z oferty placówki do własnego rozwoju.
4. Procesy edukacyjne są efektem współpracy nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki	Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy.	Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy. Wprowadzanie zmian dotyczących przebiegu procesów edukacyjnych (planowanie, organizacja, realizacja, analiza i doskonalenie) następuje w wyniku ustaleń między nauczycielami i innymi osobami realizującymi zadania placówki.

5. Promowana jest wartość edukacji	W placówce prowadzi się działania kształtujące postawę uczenia się przez całe życie. W placówce prowadzi się działania promujące wartość edukacji, skierowane do osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki. Placówka jest pozytywnie postrzegana w środowisku lokalnym.	Realizowane przez placówkę działania wzmacniają odpowiedzialność za własny rozwój osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki. Działania realizowane przez placówkę promujące wartość edukacji wpływają na rozwój lokalnej społeczności.
6. Wykorzystywane są zasoby placówki i środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	W placówce rozpoznaje się potrzeby i zasoby własne oraz środowiska lokalnego i na tej podstawie podejmuje inicjatywy na rzecz ich wzajemnego rozwoju. Placówka w sposób systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym. W placówce stwarza się warunki do wyrażenia opinii o jej funkcjonowaniu w środowisku lokalnym. Opinie te są wykorzystywane do doskonalenia pracy placówki.	Współpraca placówki ze środowiskiem lokalnym wpływa na ich wzajemny rozwój. Wykorzystywane przez placówkę zasoby środowiska lokalnego wpływają na rozwój osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki.
7. Placówka w planowaniu pracy uwzględnia wnioski z analizy badań zewnętrznych i wewnętrznych	W placówce analizuje się wyniki badań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej. Analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których przygotowuje się ofertę placówki oraz planuje i podejmuje działania służące podnoszeniu jakości pracy. Realizacja oferty i działania podejmowane w placówce są monitorowane i analizowane, a w razie potrzeb - modyfikowane.	Placówka doskonali własną pracę z uwzględnieniem systematycznie pozyskiwanych informacji na temat rozwoju osób, instytucji i organizacji, które skorzystały z oferty placówki.
8. Zarządzanie placówką służy jej rozwojowi	Zarządzanie placówką zapewnia warunki do realizacji zadań placówki. W procesie zarządzania, na podstawie wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego, podejmuje się działania służące podnoszeniu jakości pracy i rozwojowi placówki. Zarządzanie placówką sprzyja indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki oraz doskonaleniu zawodowemu. Ewaluacja wewnętrzna jest przeprowadzana wspólnie z nauczycielami i innymi osobami realizującymi zadania placówki. Zarządzanie placówką zapewnia przygotowanie oferty odpowiedniej do potrzeb osób, instytucji i organizacji korzystających z oferty placówki oraz odpowiednie warunki jej realizacji.	Zarządzanie placówką sprzyja udziałowi nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki w procesie podejmowania decyzji dotyczących placówki. Zarządzanie placówką sprzyja udziałowi nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki w procesie ewaluacji wewnętrznej. Zarządzanie placówką sprzyja wykorzystywaniu aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych.

V. WYMAGANIA WOBEC SPECJALNYCH OŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH ORAZ PLACÓWEK ZAPEWNIAJĄCYCH OPIEKĘ I WYCHOWANIE UCZNIOM W OKRESIE POBIERANIA NAUKI POZA MIEJSCEM STAŁEGO ZAMIESZKANIA

Wymaganie	Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym	Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim
1. Planuje się i organizuje pracę w sposób sprzyjający osiągnięciu celów placówki	W placówce diagnozuje się i analizuje potrzeby oraz możliwości wychowanków. Wyniki tych diagnoz i analiz są uwzględniane przy planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu działań placówki. Placówka działa zgodnie z przyjętą własną koncepcją pracy, uwzględniającą potrzeby rozwojowe wychowanków, specyfikę pracy placówki oraz zidentyfikowane oczekiwania środowiska lokalnego. Czas spędzany przez wychowanków w placówce jest efektywnie wykorzystywany.	Działania podejmowane w wyniku wdrażania wniosków z badań zewnętrznych i wewnętrznych przyczyniają się do rozwoju wychowanków i placówki. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pracują wspólnie z wychowankami nad doskonaleniem podejmowanych działań. Placówka podejmuje nowatorskie działania w zakresie umożliwiania wychowankom rozwijania zainteresowań i uzdolnień lub specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania. Dokonywane są analizy efektywności wykorzystania czasu spędzanego przez wychowanków w placówce, z uwzględnieniem ich potrzeb. Wnioski z tych analiz przyczyniają się do podniesienia efektywności pracy placówki.
2. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne	Placówka realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, które są dostosowane do potrzeb i sytuacji społecznej wychowanków. Działania placówki zapewniają wychowankom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności placówki są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu. Zasady postępowania i współżycia w placówce są uzgodnione i przestrzegane przez wychowanków, nauczycieli i inne osoby realizujące zadania placówki oraz rodziców.	W placówce ocenia się skuteczność podejmowanych przez nią działań. Ocena ta jest uwzględniana przy planowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu działań. Podejmowane działania zaspokajają potrzeby każdego wychowanka. Wychowankowie, odpowiednio do swoich możliwości, wykazują się odpowiedzialnością w działaniu i relacjach społecznych. Wychowankowie biorą udział w procesie podejmowania decyzji dotyczących placówki.

	Działania wychowawcze i profilaktyczne podejmowane w placówce są spójne i mają na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych postaw i zachowań. Podejmowane działania są monitorowane oraz, w razie potrzeb, modyfikowane. Wychowankowie współpracują ze sobą. W placówce są realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność placówki.	
3. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki wspólnie podejmują działania odpowiednie do jej zadań	Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu działań służących realizacji zadań placówki. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pomagają sobie nawzajem, wspólnie rozwiązują problemy i monitorują jakość podejmowanych działań. Wnioski z monitorowania są wspólnie analizowane i wykorzystywane w planowaniu, organizowaniu i realizowaniu działań.	Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy. Wprowadzanie zmian dotyczących przebiegu procesów edukacyjnych (planowanie, organizacja, realizacja, analiza i doskonalenie) następuje w wyniku ustaleń między nauczycielami i innymi osobami realizującymi zadania placówki.
4. Placówka wspomaga rozwój wychowanków, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji	W placówce rozpoznaje się możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego wychowanka. Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki stwarzają sytuacje, w których zachęcają wychowanków do podejmowania różnorodnych aktywności, z uwzględnieniem rozpoznanych możliwości psychofizycznych każdego wychowanka i jego potrzeb rozwojowych. Wychowankowie są zaangażowani w zajęcia prowadzone w placówce i chętnie w nich uczestniczą.	W placówce są prowadzone działania zwiększające szanse edukacyjne wychowanków. Działania te uwzględniają indywidualne potrzeby każdego wychowanka. Wychowankowie inicjują i realizują różnorodne działania na rzecz własnego rozwoju i rozwoju placówki. Mają wpływ na organizację pracy placówki. W opinii rodziców i wychowanków wsparcie otrzymywane w placówce odpowiada ich potrzebom.
5. Wykorzystywane są zasoby placówki i środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	W placówce rozpoznaje się potrzeby i zasoby własne oraz środowiska lokalnego i na tej podstawie podejmuje inicjatywy na rzecz ich wzajemnego rozwoju. Placówka wspiera rodziców w wychowaniu i zrozumieniu aktualnej sytuacji ich dzieci. Placówka w sposób systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym. W placówce stwarza się warunki do wyrażenia opinii o jej funkcjonowaniu w środowisku lokalnym. Opinie te są wykorzystywane do doskonalenia pracy placówki.	Placówka realizuje inicjatywy zgłaszane przez rodziców na rzecz rozwoju wychowanków i placówki. Rodzice pozytywnie oceniają efekty wsparcia udzielonego im przez placówkę. Współpraca placówki ze środowiskiem lokalnym wpływa na ich wzajemny rozwój. Wykorzystywane przez placówkę zasoby środowiska lokalnego wpływają na rozwój wychowanków i placówki.
6. Zarządzanie placówką służy jej rozwojowi i promowaniu wartości edukacyjnych i wychowawczych	Zarządzanie placówką prowadzi do tworzenia klimatu sprzyjającego realizacji jej zadań i promowania idei uczenia się przez całe życie. W procesie zarządzania, na podstawie wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego, podejmuje się działania służące podnoszeniu jakości pracy i rozwojowi placówki. Ewaluacja wewnętrzna jest przeprowadzana wspólnie z nauczycielami i innymi osobami realizującymi zadania placówki. W placówce wspiera się wychowanków w przyjmowaniu odpowiedzialności za własny rozwój.	Zarządzanie placówką sprzyja udziałowi nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki w procesie podejmowania decyzji dotyczących placówki oraz doskonaleniu zawodowemu. Zarządzanie placówką sprzyja udziałowi nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki w procesie ewaluacji wewnętrznej. Placówka jest pozytywnie postrzegana w środowisku lokalnym. Zarządzanie placówką sprzyja wykorzystywaniu aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych.

VI. WYMAGANIA WOBEC SZKÓŁ SPECJALNYCH PRZYSPOSABIAJĄCYCH DO PRACY DLA UCZNIÓW Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM W STOPNIU UMIARKOWANYM LUB ZNACZNYM ORAZ DLA UCZNIÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI SPRĘŻONYMI, MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKÓW WYCHOWAWCZYCH, MŁODZIEŻOWYCH OŚRODKÓW SOCJOTERAPII, SPECJALNYCH OŚRODKÓW SZKOLNO-WYCHOWAWCZYCH I OŚRODKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH DZIECIOM I MŁODZIEŻY Z UPOŚLEDZENIEM UMYSŁOWYM W STOPNIU GŁĘBOKIM, A TAKŻE DZIECIOM I MŁODZIEŻY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI SPRĘŻONYMI REALIZACJĘ ODPOWIEDNIO OBOWIĄZKU ROCZNEGO PRZYGOTOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, OBOWIĄZKU SZKOLNEGO I OBOWIĄZKU NAUKI⁹⁾⁽¹⁰⁾

Wymaganie	Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym	Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim
1. Placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój wychowanków	Placówka działa zgodnie z przyjętą własną koncepcją pracy, uwzględniającą potrzeby rozwojowe wychowanków, specyfikę pracy placówki oraz zidentyfikowane oczekiwania środowiska lokalnego. Koncepcja pracy placówki jest znana rodzicom i przez nich akceptowana.	Koncepcja pracy placówki jest przygotowywana, a w razie potrzeb modyfikowana, i realizowana we współpracy z rodzicami.
2. Podejmowane w placówce działania są zorganizowane w	Planowanie działań w placówce odpowiednio do rodzaju placówki: profilaktyczno-wychowawczych, edukacyjnych, prozdrowotnych, rekreacyjnych, terapeutycznych,	Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pracują wspólnie z wychowankami, z uwzględnieniem ich możliwości, nad doskonaleniem podejmowanych

**sposób sprzyjający
osiąganiu celów
placówki**

resocjalizacyjnych i rewalidacyjnych, w tym wynikających z indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych opracowanych dla wychowanków, służy rozwojowi wychowanków.
Działania realizowane w placówce są monitorowane oraz, w razie potrzeb, modyfikowane w celu podniesienia efektywności pracy placówki.
Wychowankowie znają stawiane przed nimi cele uczenia się i formułowane wobec nich oczekiwania.
Informowanie wychowanków o ich postępach w nauce oraz ocenianie pomagają wychowankom uczyć się i planować ich indywidualny rozwój.
Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki motywują wychowanków do aktywnego uczenia się i wspierają ich w trudnych sytuacjach. Czas spędzany przez wychowanków w placówce jest efektywnie wykorzystywany.

**3. Wychowankowie
nabywają wiadomości i
umiejętności określone
w podstawie
programowej**

Wychowankowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej i wykorzystują je podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów.
Działania służące nabywaniu wiedzy i umiejętności dostosowuje się do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości wychowanków.
Rozwój wychowanków planuje się indywidualnie, z uwzględnieniem postępów każdego wychowanka.
Podstawa programowa jest realizowana z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji oraz z uwzględnieniem osiągnięć wychowanków z poprzedniego etapu edukacyjnego.
Nauczyciele stosują różnorodne metody pracy, z uwzględnieniem możliwości, zdolności i sposobów uczenia się wychowanków.
W placówce, odpowiednio do specyfiki jej działania, monitoruje się proces nabywania wiedzy i umiejętności przez wychowanków w odniesieniu do potrzeb i możliwości każdego wychowanka.

**4. Wychowankowie są
aktywni**

Nauczyciele stwarzają sytuacje, które zachęcają wychowanków do podejmowania różnorodnych aktywności, odpowiednio do ich możliwości.
Wychowankowie są zaangażowani w zajęcia prowadzone w placówce.

**5. Kształtowane są
postawy i respektowane
normy społeczne**

Placówka realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, które są dostosowane do potrzeb i sytuacji społecznej wychowanków.
Działania placówki zapewniają wychowankom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne, a relacje między wszystkimi członkami społeczności placówki są oparte na wzajemnym szacunku i zaufaniu.
Zasady postępowania i współzycia w placówce są uzgodnione i przestrzegane przez wychowanków, nauczycieli i inne osoby realizujące zadania placówki oraz rodziców.
Działania wychowawcze i profilaktyczne podejmowane w placówce są spójne, mają na celu eliminowanie zagrożeń i sprzyjają kształtowaniu pożądanych postaw i zachowań.
Realizacja tych działań jest monitorowana oraz, w razie potrzeb, modyfikowana.
Wychowankowie współpracują ze sobą w miarę swoich możliwości.
W placówce są realizowane działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność placówki.

**6. Nauczyciele i inne
osoby realizujące
zadania placówki
współpracują w
planowaniu i
realizowaniu działań
odpowiednich do jej
zadań**

Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu podejmowanych działań.
Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pomagają sobie nawzajem, wspólnie rozwiązują problemy i monitorują skuteczność podejmowanych działań.

**7. Promowana jest
wartość edukacji**

W placówce prowadzi się działania kształtujące pozytywny klimat sprzyjający uczeniu się.
W placówce prowadzi się działania kształtujące postawę

działań.

W placówce są prowadzone działania uwzględniające indywidualizację procesu edukacji i terapii w odniesieniu do każdego wychowanka.

Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia wychowankom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie.

Wychowankowie mają wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się. Czują się odpowiedzialni za własny rozwój.

Wychowankowie uczą się od siebie nawzajem.

Placówka podejmuje nowatorskie rozwiązania w zakresie rozwijania zainteresowań i uzdolnień, organizacji nauki, metod pracy i wychowania.
Pozyskane informacje o losach byłych wychowanków potwierdzają skuteczność podejmowanych działań profilaktyczno-wychowawczych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych.

Wychowankowie są, odpowiednio do swoich możliwości, samodzielni w podejmowaniu różnorodnych aktywności na rzecz własnego rozwoju i rozwoju placówki. Wychowankowie mają świadomość celowości i korzyści, jakie przynosi udział w zajęciach.

W placówce ocenia się skuteczność podejmowanych działań opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych. Ocena ta jest uwzględniana przy planowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu kolejnych działań. Prowadzone działania zaspokajają potrzeby każdego wychowanka.

Wychowankowie, odpowiednio do swoich możliwości, wykazują się odpowiedzialnością w działaniu i relacjach społecznych. Wychowankowie, odpowiednio do swoich możliwości, biorą udział w procesie podejmowania decyzji dotyczących placówki.

Nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy.

Wprowadzanie zmian dotyczących przebiegu procesów zapewniających realizację zadań placówki (planowanie, organizacja, realizacja, analiza i doskonalenie) następuje w wyniku ustaleń między nauczycielami i innymi osobami realizującymi zadania placówki.

Placówka pozyskuje i wykorzystuje informacje o losach byłych wychowanków do promowania wartości edukacji. Działania realizowane przez placówkę promują wartość

8. Rodzice są partnerami placówki	uczenia się przez całe życie. Placówka, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, pozyskuje i wykorzystuje opinie rodziców na temat swojej pracy. W placówce współpracuje się z rodzicami na rzecz rozwoju ich dzieci. Rodzice współdecydują w sprawach placówki i uczestniczą w podejmowanych działaniach. Placówka wspiera rodziców w wychowaniu i zrozumieniu aktualnej sytuacji ich dzieci.	edukacji w społeczności lokalnej. W placówce są realizowane inicjatywy rodziców na rzecz rozwoju wychowanków oraz placówki. W placówce w sposób zaplanowany, systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, wspiera się rodziców w działaniach na rzecz rozwoju ich dzieci. Rodzice dostrzegają efekty tego wsparcia.
9. Wykorzystywane są zasoby placówki i środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	W placówce rozpoznaje się potrzeby i zasoby własne oraz środowiska lokalnego i na tej podstawie podejmuje inicjatywy na rzecz ich wzajemnego rozwoju. Placówka w sposób systematyczny i celowy, z uwzględnieniem specyfiki jej działania, współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym, w tym z podmiotami odpowiedzialnymi za wspomaganie dzieci i młodzieży, odpowiednio do potrzeb wychowanków i ich sytuacji społecznej. W placówce stwarza się warunki do wyrażenia opinii o jej funkcjonowaniu w środowisku lokalnym. Opinie te są wykorzystywane do doskonalenia pracy placówki.	Współpraca placówki ze środowiskiem lokalnym służy zwiększaniu szans edukacyjnych wychowanków, z uwzględnieniem indywidualizacji podejmowanych wobec nich działań. Współpraca placówki ze środowiskiem lokalnym wpływa na ich wzajemny rozwój. Placówka jest pozytywnie postrzegana w środowisku lokalnym.
10. Placówka w planowaniu pracy uwzględnia wnioski z analizy badań zewnętrznych i wewnętrznych	W szkole funkcjonującej w placówce, w której uczniowie przystępują do sprawdzianu¹¹⁾ lub egzaminów¹²⁾, analizuje się wyniki sprawdzianu i egzaminów. W placówce analizuje się wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej. Analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których nauczyciele i inne osoby realizujące zadania placówki planują i podejmują działania służące podnoszeniu jakości procesów edukacyjnych. Działania te są monitorowane i analizowane, a w razie potrzeb - modyfikowane.	Działania podejmowane w wyniku wdrażania wniosków z analizy badań zewnętrznych i wewnętrznych przyczyniają się do rozwoju placówki.
11. Zarządzanie placówką służy jej rozwojowi	Dyrektor placówki zapewnia warunki do realizacji zadań placówki. W procesie zarządzania, na podstawie wniosków wynikających z nadzoru pedagogicznego, podejmuje się działania służące podnoszeniu jakości pracy i rozwojowi placówki. Zarządzanie placówką sprzyja indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki oraz doskonaleniu zawodowemu. Ewaluacja wewnętrzna jest przeprowadzana wspólnie z nauczycielami i innymi osobami realizującymi zadania placówki.	Zarządzanie placówką sprzyja udziałowi nauczycieli i innych osób realizujących zadania placówki oraz wychowanków i rodziców w procesie podejmowania decyzji dotyczących placówki. Dyrektor placówki podejmuje skuteczne działania zapewniające placówce wspomaganie zewnętrzne odpowiednie do jej potrzeb. Zarządzanie placówką sprzyja wykorzystywaniu aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych.

VII. WYMAGANIA WOBEC SZKÓŁ W ZAKŁADACH KARNYCH I ARESZTACH ŚLEDZCYCH

Wymaganie	Charakterystyka wymagania na poziomie podstawowym	Charakterystyka wymagania na poziomie wysokim
1. Szkoła realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój słuchaczy sprzyjającą ich resocjalizacji	Szkoła działa zgodnie z przyjętą przez radę pedagogiczną własną koncepcją pracy, uwzględniającą uwarunkowania, w jakich odbywa się nauczanie.	Koncepcja pracy szkoły jest przygotowywana, modyfikowana i realizowana z uwzględnieniem porządku wewnętrznego zakładu karnego lub aresztu śledczego.
2. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się	Planowanie procesów edukacyjnych w szkole służy rozwojowi słuchaczy. Słuchacze znają stawiane przed nimi cele uczenia się i formułowane wobec nich oczekiwania. W szkole rozpoznaje się możliwości i potrzeby edukacyjne słuchaczy i udziela się im wsparcia odpowiednio do rozpoznanych potrzeb. Nauczyciele motywują słuchaczy do aktywnego uczenia się, wspierają ich w trudnych sytuacjach oraz podejmują działania zapobiegające rezygnacji z nauki. Nauczyciele stosują różne metody pracy dostosowane do potrzeb słuchacza, grupy i oddziału. Nauczyciele kształtują u słuchaczy umiejętność uczenia się.	Organizacja procesów edukacyjnych umożliwia słuchaczom powiązanie różnych dziedzin wiedzy i jej wykorzystanie. Organizacja procesów edukacyjnych pomaga słuchaczom zrozumieć świat i zachęca do zdobycia umiejętności zawodowych. Słuchacze czują się odpowiedzialni za własny rozwój. W szkole stosuje się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi słuchaczy.
3. Słuchacze nabywają wiadomości i umiejętności określone	W szkole realizuje się podstawę programową z uwzględnieniem osiągnięć słuchaczy z poprzedniego etapu edukacyjnego.	Wdrażane wnioski z analizy osiągnięć słuchaczy przyczyniają się do wzrostu efektów uczenia się i osiągania sukcesów edukacyjnych słuchaczy.

w podstawie programowej	Sluchacze nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej i wykorzystują je podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. Podstawa programowa jest realizowana z wykorzystaniem zalecanych warunków i sposobów jej realizacji. W szkole analizuje się osiągnięcia słuchaczy, formułuje się i wdraża wnioski z tych analiz.	Wyniki analizy osiągnięć słuchaczy, w tym słuchaczy, którzy ukończyli dany etap edukacyjny, potwierdzają skuteczność podejmowanych działań dydaktyczno-wychowawczych.
4. Słuchacze są aktywni	Nauczyciele stwarzają sytuacje, które zachęcają każdego słuchacza do podejmowania różnorodnych aktywności. Słuchacze są zaangażowani w zajęcia prowadzone w szkole i chętnie w nich uczestniczą.	Słuchacze inicjują i realizują różnorodne działania na rzecz własnego rozwoju.
5. Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne	Szkola realizuje działania wychowawcze i profilaktyczne, które są dostosowane do potrzeb słuchaczy, z uwzględnieniem uwarunkowań, w jakich odbywa się nauczanie. Działania szkoły we współpracy z pracownikami zakładu karnego lub aresztu śledczego zapewniają słuchaczom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne. Zasady postępowania i współżycia w szkole są przestrzegane przez słuchaczy i pracowników szkoły.	W szkole analizuje się podejmowane działania wychowawcze i profilaktyczne, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań. Ocenia się ich skuteczność oraz, w razie potrzeb, modyfikuje.
6. Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych	Nauczyciele współpracują ze sobą w planowaniu, organizowaniu, realizowaniu i modyfikowaniu procesów edukacyjnych. Nauczyciele pomagają sobie nawzajem i wspólnie rozwiązują problemy.	Wprowadzanie zmian dotyczących przebiegu procesów edukacyjnych (planowanie, organizacja, realizacja, analiza i doskonalenie) następuje w wyniku ustaleń między nauczycielami. Nauczyciele pomagają sobie nawzajem w ewaluacji i doskonaleniu własnej pracy.
7. Promowana jest wartość edukacji	W szkole prowadzi się działania kształtujące postawę uczenia się przez całe życie.	Działania realizowane przez szkołę promują wartość edukacji w zakładzie karnym i areszcie śledczym i mają wpływ na podejmowanie nauki przez osoby osadzone w tym zakładzie lub areszcie.
8. Szkoła, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikację w zawodzie¹⁾ i innych badań zewnętrznych i wewnętrznych	W szkole analizuje się wyniki sprawdzianu i egzaminów oraz wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej. Analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których nauczyciele planują i podejmują działania służące podnoszeniu jakości procesów edukacyjnych. Działania te są monitorowane i analizowane, a w razie potrzeb - modyfikowane.	W szkole wykorzystuje się wyniki badań zewnętrznych innych niż wyniki sprawdzianu i egzaminów i prowadzi badania wewnętrzne, odpowiednio do potrzeb szkoły, w tym badania osiągnięć słuchaczy.
9. Zarządzanie szkołą służy jej rozwojowi	Zarządzanie szkołą koncentruje się na nauczaniu i uczeniu się oraz współuczestniczeniu w resocjalizacji słuchaczy. W procesie zarządzania, na podstawie wniosków wynikających z prowadzonych analiz, podejmuje się działania służące podnoszeniu jakości pracy i rozwojowi szkoły. Zarządzanie szkołą sprzyja indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli oraz doskonaleniu zawodowemu. Ewaluacja wewnętrzna jest przeprowadzana wspólnie z nauczycielami.	Dyrektor szkoły podejmuje skuteczne działania zapewniające szkole wspomaganie zewnętrzne odpowiednie do jej potrzeb. W procesie podejmowania decyzji dotyczących szkoły dyrektor współpracuje z nauczycielami i kierownictwem zakładu karnego albo aresztu śledczego.

¹⁾ Dotyczy również innych form wychowania przedszkolnego, a do dnia 31 sierpnia 2016 r. - także oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych.

²⁾ Nie dotyczy szkół zorganizowanych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, a także szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

³⁾ Ilekroć w części II jest mowa o rodzicach, należy przez to rozumieć rodziców uczniów szkół dla dzieci i młodzieży.

⁴⁾ Nie dotyczy szkół dla dorosłych, placówek kształcenia praktycznego i placówek kształcenia ustawicznego.

⁵⁾ Nie dotyczy szkół dla dorosłych, placówek kształcenia praktycznego i placówek kształcenia ustawicznego.

⁶⁾ Dotyczy sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, w klasie VI ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia oraz w klasie III ogólnokształcącej szkoły baletowej.

⁷⁾ Dotyczy egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, w klasie III ogólnokształcącej szkoły muzycznej II stopnia, w klasie III ogólnokształcącej szkoły sztuk pięknych oraz w klasie VI ogólnokształcącej szkoły baletowej.

⁸⁾ Do roku szkolnego 2016/2017 włącznie dotyczy także egzaminu potwierdzającego kwalifikację zawodową.

- ⁹⁾ Ilekoć w części VI jest mowa o wychowankach, należy przez to rozumieć także uczniów szkół specjalnych przysposabiających do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz uczniów szkół zorganizowanych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.
- ¹⁰⁾ Ilekoć w części VI jest mowa o placówce, należy przez to rozumieć także szkołę specjalną przysposabiającą do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.
- ¹¹⁾ Dotyczy sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej.
- ¹²⁾ Dotyczy egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz do roku szkolnego 2016/2017 włącznie - także egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.
- ¹³⁾ Do roku szkolnego 2016/2017 włącznie dotyczy także egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

KOMENTARZE

Informacja na temat rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek

Minister Joanna Kluzik-Rostkowska podpisała rozporządzenie w sprawie wymagań wobec szkół i placówek.

Podpisane w czwartek (6 sierpnia) rozporządzenie określa wymagania wobec szkół i placówek, dotyczące tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej. Wymagania te dotyczą:

- 1) efektów w zakresie kształcenia, wychowania i opieki oraz realizacji celów i zadań statutowych,
- 2) organizacji procesów kształcenia, wychowania i opieki,
- 3) tworzenia warunków do rozwoju i aktywności uczniów,
- 4) współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym,
- 5) zarządzania szkołą i placówką.

Wymagania wyznaczają pożądany stan w systemie oświaty, pokazując jego, uznane za kluczowe, cele i zadania.

Zapisane w rozporządzeniu wymagania i ich charakterystyki stanowią kontynuację funkcjonujących obecnie - na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego - rozwiązań w tym zakresie.

Spełnianie wymagań jest obowiązkiem szkoły, a sposób, w jaki szkoła realizuje poszczególne wymagania, zależy od jej autonomicznych decyzji.

Rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 września 2015 r.

(Komentarz z dnia 7 sierpnia 2015 r.)

Departament Informacji i Promocji
Ministerstwa Edukacji Narodowej

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 21a ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Zgodnie z art. 21a ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, wymagania wobec szkół i placówek, dotyczące realizacji niezbędnych działań w celu tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej, pozwalające na badanie jakości ich pracy - w odniesieniu do różnych typów szkół i rodzajów placówek, z uwzględnieniem charakterystyk spełniania wymagań na poziomie:

- 1) podstawowym - świadczącym o prawidłowym przebiegu procesów kształcenia, wychowania i opieki, umożliwieniu każdemu uczniowi rozwoju na miarę jego indywidualnych możliwości, podejmowaniu przez szkołę lub placówkę działań podnoszących jakość jej pracy, angażowaniu uczniów, rodziców i nauczycieli w działania szkoły lub placówki, a także współpracy ze środowiskiem lokalnym;

- 2) wysokim - świadczącym o wysokiej skuteczności działań, o których mowa w pkt 1, wyrażanej w szczególności efektami kształcenia i wychowania, pozytywnymi opiniami uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczącymi adekwatności procesu kształcenia i wychowania do potrzeb i możliwości uczniów oraz doskonaleniem jakości pracy szkoły lub placówki prowadzącym do ich rozwoju i społecznienia poprzez angażowanie społeczności szkolnej i środowiska lokalnego.

Wymagania wobec szkół i placówek, określone w rozporządzeniu, dotyczą:

- 1) efektów w zakresie kształcenia, wychowania i opieki oraz realizacji celów i zadań statutowych,
- 2) organizacji procesów kształcenia, wychowania i opieki,
- 3) tworzenia warunków do rozwoju i aktywności uczniów,
- 4) współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym,
- 5) zarządzania szkołą i placówką.

Wymagania stanowią o pożądanym sposobie realizacji zadań przez szkoły i placówki wskazując ich - uznane za kluczowe - cele i zadania. Wymagania nie obejmują wszystkich możliwych zagadnień związanych z obowiązkami szkoły wobec uczniów i rodziców, ale wskazują wymagania strategiczne i priorytetowe, wybrane w taki sposób, aby pomagały planować i organizować pracę szkoły. Poprzez wymagania wskazane są aspekty działalności szkoły warte podkreślenia jako kluczowe. Szkoły i placówki powinny działać w celu spełnienia wymagań, ale zgodnie ze swoimi możliwościami i uwarunkowaniami. To szkoły powinny dobierać metody i sposoby działania tak, aby umożliwiły one osiągnięcie stanu opisywanego przez wymagania, ale również odzwierciedlały specyfikę szkoły lub placówki. Wymagania zostały sformułowane w sposób ogólny, pozwalający na wytyczenie kierunków działania i jednocześnie umożliwiającą zespołom szkolnym prowadzenie działalności zgodnie z lokalnymi potrzebami i właściwościami. Spełnianie wymagań jest obowiązkiem szkoły, a sposób, w jaki szkoła realizuje poszczególne wymagania zależy od jej autonomicznych decyzji.

Dotychczas wymagania stanowiły załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego. Przepisami ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw dodano w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty art. 21a, zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania został obowiązany do wydania odrębnego rozporządzenia w sprawie wymagań wobec szkół i placówek. Nadając wymaganiom rangę odrębnego rozporządzenia podkreślono, że wymagania zostały ustanowione dla szkół i placówek, a nadzór pedagogiczny wyłącznie okresowo bada ich spełnianie. Ewaluacja prowadzona na podstawie wymagań przez organ nadzoru pedagogicznego pozwala na zbieranie informacji na temat procesów zachodzących w szkole, co uzupełnia obraz pracy szkół i ich efektywności, uzyskiwany dzięki egzaminom zewnętrznym. Ewaluacja spełniania wymagań pokazuje co w szkole funkcjonuje właściwie, a co nie, już na etapie nauczania i uczenia się, a nie dopiero po jego zakończeniu.

Wymagania wobec szkół są - obok podstawy programowej - drugim ważnym dokumentem programowym szkoły, wyznaczającym kierunki jej rozwoju.

Uwzględniając różnice w zakresie organizacji i realizowanych zadaniach wymagania sformułowano odrębnie dla:

- przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego,
- szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół artystycznych, placówek kształcenia ustawicznego, placówek kształcenia praktycznego oraz ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- placówek oświatowo-wychowawczych i placówek artystycznych,
- placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych i bibliotek pedagogicznych.
- specjalnych ośrodków wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania,
- młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szklono-wychowawczych, ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Wymagania określone w odniesieniu do poszczególnych grup szkół i placówek są adekwatne do specyfiki ich pracy.

Zaproponowane w projektowanym rozporządzeniu brzmienie wymagań i ich charakterystyk stanowi kontynuację funkcjonujących obecnie - na podstawie rozporządzenia z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego rozwiązań w tym zakresie. Projektowane rozporządzenie nie zmienia istoty dotychczas obowiązujących wymagań, zarówno co do ich liczby jak i brzmienia. Jedynie dotychczasowe wymaganie: Respektowane są normy społeczne zostało rozszerzone o aspekt dotyczący kształtowania postaw uczniów i wychowanków. Ponadto zapis dotyczący realizowania działań antydyskryminacyjnych został przeniesiony z wymagania 6. *Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji* do wymagania 5. *Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne*. Pozostałe zmiany mają charakter porządkujący i polegają przede wszystkim na przesunięciu w charakterystykach poszczególnych wymagań niektórych działań z poziomu podstawowego na wysoki lub odwrotnie. Przesunięcia te wynikają z dotychczasowych doświadczeń i analizy wyników ewaluacji.

Poniżej przedstawiono wymagania wobec szkół, wskazując najistotniejsze zagadnienia, które wymagania te w sobie zawierają.

1. Wymaganie: Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów

Szkoła powinna działać zgodnie z przyjętą przez radę pedagogiczną własną koncepcją pracy, uwzględniającą potrzeby rozwojowe uczniów, specyfikę pracy szkoły oraz zidentyfikowane oczekiwania środowiska lokalnego. Koncepcja - ogólny plan działania, określa kierunki pracy lub rozwoju, priorytety oraz powiązane z nimi cele i zadania. Koncepcja odgrywa rolę drogowskazu wytyczając wszystkim członkom społeczności szkolnej ten sam kierunek działania. Istotne jest, aby podstawowe elementy koncepcji były znane uczniom i rodzicom i przez nich akceptowane oraz zgodne z potrzebami środowiska.

2. Wymaganie: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się

Priorytetem pracy szkoły musi być uczenie się i nauczanie. Jakość uczenia się uczniów zależy w dużym stopniu od organizacji procesu nauczania. Dlatego wszystkie procesy edukacyjne powinny być zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się. Dobra organizacja stanowi nieodzowny warunek skuteczności każdego działania dydaktycznego, zapobiega przypadkowości i chaosowi w realizacji celów, umożliwia monitorowanie procesów, ich modyfikowanie i doskonalenie. Pozwala równomiernie rozłożyć zajęcia i dostosować je do możliwości uczących się. Warto przy tym pamiętać, że w społeczeństwie wiedzy uczniowie na wszystkich etapach edukacji nie tylko przyswajają przydatną wiedzę i nabywają umiejętności, ale również aktywnie uczestniczą w tworzeniu tej wiedzy oraz w decydowaniu o procesie uczenia się. Dlatego warto w taki sposób organizować procesy zachodzące w szkole, aby nie ograniczać roli szkoły tylko do przekazywania wiedzy, lecz powodować, by była ona także miejscem tworzenia informacji i ich krytycznej analizy. Wymaganie wskazuje, w jaki sposób tworzyć atrakcyjne środowisko uczenia się, angażujące uczniów do samokontroli i odpowiedzialności za własny rozwój. Ważne w tym wymaganiu są: adekwatność metod stosowanych przez nauczycieli do potrzeb uczniów, rozwijanie umiejętności uczenia się wśród uczniów, tworzenie atmosfery sprzyjającej uczeniu się, komunikowanie celów i oczekiwań, motywowanie i wspieranie uczniów przez nauczycieli, informowanie uczniów o ich postępach w sposób, który pomaga im się uczyć, wiązanie różnych dziedzin wiedzy i przedmiotów z sobą nawzajem i z rzeczywistością pozaszkolną, wpływ uczniów na przebieg procesu uczenia się, uczenie się od siebie nawzajem, branie przez uczniów odpowiedzialności za proces własnego uczenia się, stosowanie nowatorskich rozwiązań.

3. Wymaganie: Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej

Zmiany w zewnętrznym świecie, na rynku pracy, w gospodarce, polityce, kulturze czy nawet relacjach międzyludzkich (wynikające z procesów globalizacji i przemian demograficznych) wymuszają konieczność nabywania wiedzy i umiejętności, których poprzednie pokolenia nie potrzebowały w takim stopniu, jak wchodzące dzisiaj w dorosłe życie. Zmiany te mają wpływ na projektowanie systemów edukacyjnych. W obowiązującej podstawie programowej jej twórcy podjęli wysiłek odniesienia się do stojących przed edukacją nowych zadań, takich jak zapewnienie dziecku ciągłości rozwoju na kolejnych etapach edukacyjnych i osiągania skuteczności podejmowanych działań dydaktyczno-wychowawczych. Realizacja podstawy programowej pozwala na wspomaganie procesu rozwoju uczniów i kształtowanie postaw sprzyjających ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu.

Szczególnie istotne jest wykorzystywanie nabytej wiedzy i umiejętności podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów.

4. Wymaganie: **Uczniowie są aktywni**

Niemożliwe jest prowadzenie procesu edukacyjnego bez aktywności uczących się. Proces uczenia się jest efektywny wtedy, gdy uczący się bierze za niego odpowiedzialność. Z tego powodu wyzwaniem dla szkół i placówek jest tworzenie takich warunków, w których uczniowie są aktywni w trakcie procesu edukacyjnego, zaś zdobywanie wiadomości i umiejętności jest dla nich powodem do satysfakcji. Aktywność uczniów obejmująca różne obszary działania, w tym także dotyczące przebiegu uczenia się, przyczynia się do zwiększenia efektywności tego procesu. Zaangażowanie na przykład w proces decyzyjny związany z tym, czego i jak się uczymy, bardzo mocno wpływa na poziom uwagi, koncentracji i zainteresowania. Ważnym elementem pracy szkoły jest wspieranie uczniów w podejmowanych przez nich samodzielnych inicjatywach, wpływających na ich wszechstronny rozwój (intelektualny, emocjonalno-społeczny, fizyczny). Wymaganie to podkreśla, że rezultatem pracy nauczycieli są też właściwe postawy uczących się wobec procesu uczenia się.

5. Wymaganie: **Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne**

Jednym z podstawowych warunków prawidłowego procesu uczenia się jest poczucie bezpieczeństwa oraz akceptacji tego, co się dzieje wokół nas. Aktywność intelektualna nierozzerwalnie wiąże się z psychicznym (a nierzadko również materialnym) dobrostanem, dlatego tak ważne jest, aby instytucje zajmujące się aktywnością intelektualną dbały również o klimat, w jakim ta aktywność zachodzi. Wymagane jest zatem, aby szkoły i placówki dbały o respektowanie norm społecznych, co oznacza również, że muszą kształtować postawy zgodne z wartościami i normami społeczeństwa demokratycznego. Poznawanie zasad i rozumienie ich znaczenia dla funkcjonowania społeczności szkolnej i społeczeństwa stanowi element rozwoju, a świadomość tego, jak ważne jest przestrzeganie reguł, decyduje o sukcesie grup. Równie istotne staje się uczenie szacunku dla innych i kształtowanie postawy dialogu, rozumianego nie tylko jako prezentowanie swoich argumentów, ale także jako umiejętność wysłuchania i pochylenia się nad argumentami drugiej strony. Wymaganie to jest ważne dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Ważne w tym wymaganium jest, aby realizowane w szkole działania wychowawcze i profilaktyczne były dostosowane do potrzeb uczniów i środowiska.

6. Wymaganie: **Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji**

Wiadomo, że nierówności społeczne decydują o poziomie życia całych społeczeństw. Tam, gdzie są one (nierówności) mniejsze, żyje się lepiej. Szkoła nie ma dużego wpływu na pochodzenie społeczne i status materialny swoich uczniów. Sytuacja nierówności jest skutkiem działań potężnych mechanizmów społecznych. Ale szkoła może podejmować różnorodne działania, aby zmniejszać wpływ negatywnych czynników środowiskowych na proces uczenia się uczniów. Diagnozowanie indywidualnej sytuacji każdego ucznia, a potem wykorzystywanie wyników tej diagnozy w procesie kierowania rozwojem ucznia, pozwala na wyrównywanie szans edukacyjnych. Takie podejście stwarza wszystkim możliwości korzystania z osiągnięć rozwoju społecznego i gospodarczego. Ten element pracy szkoły znajduje odzwierciedlenie w wymaganium, podkreślającym znaczenie wspomagania rozwoju uczniów uwzględniającego ich indywidualną sytuację. Wymaganie podkreśla potrzebę wysokich oczekiwań wobec uczniów i wspieranie ich w osiąganiu zakładanych celów zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami. Pożądanym działaniem ze strony szkoły jest pomoc w przezwyciężaniu trudności ucznia wynikających z jego sytuacji społecznej.

7. Wymaganie: **Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych**

Szkoła to jedno z właściwych miejsc, aby uczyć się współpracy i ją doskonalić. Uczniowie i nauczyciele powinni być przyzwyczajani do zespołowego działania, m.in.: wspólnego planowania, współpracy w realizacji zadań, wspólnych ustaleń, wykorzystywania informacji, rozumienia różnych punktów widzenia. Wskazane jest odnoszenie procesów edukacyjnych nie tylko do indywidualnych działań nauczycieli lecz postrzeganie nauczania uczniów jako wspólnego celu, możliwego do osiągnięcia przy współpracy nauczycieli i uczniów, podczas wymiany doświadczeń w grupie. Wymaganie to odzwierciedla przekonanie, że we współczesnym świecie ważna jest zdolność do efektywnej współpracy i samodoskonalenia. Jednak, aby uczyć współpracy, nauczyciele sami muszą współpracować.

8. Wymaganie: **Promowana jest wartość edukacji**

Priorytetem szkoły funkcjonującej w społeczeństwie wiedzy jest propagowanie uczenia się przez całe życie i uświadamianie, że nie kończy się ono wraz z opuszczeniem murów szkolnych, ale będzie trwało przez całe dorosłe życie. Ta informacja to pozytywny komunikat, dający nadzieję na ciągły rozwój oraz kreowanie własnej kariery zawodowej. Szkoła powinna skutecznie promować wartość edukacji, a uczniowie powinni wiedzieć, jak się uczyć, aby zdobywanie wiedzy było przyjemne i efektywne, a zdobywanie nowych umiejętności pasjonujące. Wymaganie to próbuje przeciwdziałać zauważalnej pasywności dorosłych w obszarze uczenia się przez całe życie i doskonalenia zawodowego. Dzisiejsza rzeczywistość wymaga od obywateli ciągłego doszkalania i uczenia się, a nawyk ten i umiejętności muszą zostać wykształcone już podczas edukacji szkolnej. Temu celowi służy zainteresowanie szkoły losami absolwentów. Wykorzystywanie tej wiedzy może stanowić źródło refleksji na temat szeroko rozumianej jakości pracy szkoły i służyć promowaniu wartości edukacji.

9. Wymaganie: **Rodzice są partnerami szkoły lub placówki**

Prowadzenie skutecznych działań edukacyjnych i wychowawczych wymaga współdziałania szkoły (nauczycieli) i rodziców. Ważną rolę odgrywają tu partnerskie relacje, których budowanie wymaga zaangażowania ze strony szkoły. Powinna ona stwarzać przestrzeń i motywować do kontaktowania się rodziców z nauczycielami i osobami odpowiedzialnymi za kierowanie szkołą. Partnerstwo z rodzicami nie powinno polegać tylko na ich obecności podczas szkolnych wydarzeń i uroczystościach, ale przede wszystkim służyć ustalaniu wspólnych działań na rzecz wspierania uczniów w uczeniu się. Wszystkie związane z tym tematem badania dowodzą, że o sukcesie edukacyjnym uczniów w dużym stopniu decyduje wsparcie otrzymywane w domu rodzinnym. Zaangażowanie rodziców w proces edukacyjny pozytywnie wpływa na osiągnięcia uczniów, dlatego właściwym jest, aby szkoła nie tylko zachęcała, ale wręcz wymagała udziału rodziców w tym procesie. Partnerstwo powinno zakładać także angażowanie rodziców w proces podejmowania decyzji dotyczących istotnych aspektów pracy szkoły.

10. Wymaganie: **Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju**

Ważne w pracy szkoły jest jej umiejscowienie w środowisku lokalnym. Chodzi tu o autentyczną współpracę, w ramach której wykorzystuje się zasoby szkoły i środowiska na rzecz wzajemnego rozwoju. Korzystanie przez szkołę z zasobów znajdujących się w najbliższym środowisku służy tworzeniu lub wzbogacaniu warunków podstawowej działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły dla rozwoju uczniów. Współpraca może przybierać różną postać - od przekazywania sobie informacji po wspólne organizowanie przedsięwzięć - i może dotyczyć różnej liczby podmiotów w zależności od potrzeb i bogactwa środowiska lokalnego. W wielu środowiskach rola szkoły nie sprowadza się jedynie do edukacji dzieci i młodzieży. Szkoła często staje się instytucją wpływającą na rozwój potencjału społecznego środowiska, w którym działa. Wymaganie to wynika z przeświadczenia, że zasoby szkoły są niewystarczające, aby skutecznie stawić czoła wyzwaniom współczesnego świata. Szkoła musi więc korzystać z zasobów środowiska, jednocześnie umożliwiając otoczeniu korzystanie z jej zasobów, głównie intelektualnych i organizacyjnych.

11. Wymaganie: **Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych**

W szkołach, które działają tak, aby spełniać stawiane im wymagania, decyzje podejmuje się na podstawie pozyskiwanych informacji na temat tej działalności, a refleksja nad jej efektywnością stanowi punkt wyjścia do planowania skutecznych działań. Analizy winny prowadzić do formułowania wniosków i rekomendacji w celu podniesienia jakości procesów edukacyjnych. Wymaganie postulujące uwzględnianie wniosków z analizy danych pochodzących z różnych źródeł podczas organizowania procesów edukacyjnych wywodzi się z przekonania, że można działać lepiej, a kształcenie może być bardziej efektywne, jeśli przy podejmowaniu decyzji będziemy się kierować dowodami na temat skuteczności podejmowanych działań. Wykorzystywanie danych dotyczących efektywności własnej działalności jest przejawem wysokiego profesjonalizmu i chęci rozwoju, a także jedną z podstawowych cech organizacji uczącej się w społeczeństwie wiedzy.

12. Wymaganie: **Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi**

Kluczowym elementem decydującym o jakości każdej organizacji, w tym szkoły, jest właściwe zarządzanie. Efektywni dyrektorzy działają celowo, zatrudniają dobrych nauczycieli, budują wspólne rozumienie głównego celu pracy. Dzielą się odpowiedzialnością, angażują nauczycieli w proces

podejmowania decyzji powodując, że wszystkie działania planowane i realizowane w szkole są skoncentrowane na uczeniu się. Dyrektor wspiera nauczycieli w rozwoju i ułatwia realizację wspólnie uzgodnionych celów.

Komentarz

W dniu 1 września 2015 r. wchodzi w życie rozporządzenie wydane na podstawie art. 21a ust. 3, czyli nowododanego przepisu ustawy o systemie oświaty (nowelizacja z dnia 20 lutego 2015 r.). Ustawodawca wprowadził do ustawy wymagania wobec szkół i placówek, podkreślając ich wagę w podnoszeniu jakości pracy szkół i placówek i ich rozwoju organizacyjnego. Opracowanie wymagań i ujęcie ich w akcie prawnym rangi ustawowej jako wytycznych w pracy organów nadzoru pedagogicznego było postulowane przez Rządowe Centrum Legislacji oraz Najwyższą Izbę Kontroli. Rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego, które traci moc w związku z nowelizacją ustawy o systemie oświaty. Wymagania wobec szkół i placówek są ujęte w załączniku do nowego rozporządzenia.

(Komentarz z dnia 29 sierpnia 2015 r.)